

14. Gammelt og nytt.

Det er neimen ikke lett å forstå oss mennesker. Er det noe forfattere av skjønnlitteratur og skuespill har skildret for oss på utallige måter, så er det nettopp dette at vi så ofte er noe mer eller noe annet enn det vi ser ut til.

Fasade og skygge

Hvem av oss er ikke opptatt av å ha fasaden i orden? Når vi møtes på gata, smiler vi til hverandre, selv om vi egentlig ikke er i stemning til det. Når telefonen ringer mens vi er midt i en krangel, blir stemmen vår blid og hyggelig mens vi snakker med den som ringte oss opp. Når røret er lagt på igjen, forblir vi slett ikke blide og hyggelig lenger, men fortsetter å krangle videre. Barn merker ofte at foreldrene deres er mye hyggeligere når det er gjester på besøk enn de blir når gjestene har gått. Ja, vi kjøper oss til og med klær som hjelper oss til å stå fram i et rimelig godt lys, og vi kan skjule mye av oss selv bak et par solbriller.

Men bak den fasaden vi arbeider som gale for å vedlikeholde, er det litt av hvert. De fleste har noe rot i bakgården, i kjellerboden eller på loftet. Og hvem har ikke noe i fortiden de helst ikke vil at andre skal få greie på?

Det gamle og det nye mennesket

Det vi til nå har sagt, kan alle kjenne seg igjen i. Som kristne kjenner vi dessuten på en dobbelthet vi vil beskrive litt annerledes. Vi snakker om det gamle og det nye mennesket. Vi har fortsatt et gammelt, syndig menneske i oss. Det er det som i de gamle bibeloversettelsene betegnes som "kjødet".

Vårt gamle menneske står fortsatt Gud imot. Det vil fortsatt være sin egen herre i stedet for å ha Gud som Herre. Det rett og slett ønsker å synde, og det ikke bare faller i synd, men legger seg ofte helt frivillig.

Jesus beskriver dette mennesket i Mark 7,21-23 på følgende måte: *"For innenfra, fra menneskehjertet, kommer de onde tankene: hor, tyveri, mord, ekteskapsbrudd, pengejag, ondskap, svik, utskielser, misunnelse, spott, hovmod, vettløshet. Alt dette kommer innenfra og gjør mennesket urent"*. Paulus har en lignende

beskrivelse av det gamle mennesket i Gal 5,19-21. Alt dette har vi altså et sted på innsiden av oss - og det uansett hvor fine vi måtte se ut på utsiden. I kapittel 10 tok vi for oss den kristne dåpen og sa at i dåpen ble vårt gamle menneske overgitt til drukning og død. Dåp ved hel neddykking er egentlig symbol på begravelse. Vårt gamle liv ble begravd og overgitt til døden da vi ble døpt. Likevel er ikke vårt gamle syndige liv helt druknet eller helt dødt ennå. Vi bærer det med oss helt til vi ligger i vår grav. Men selv om det ikke er helt dødt ennå, skal det ikke få lov til å utfolde seg. I dåpen sto vi også opp igjen til et helt nytt liv. Vi oppstod med Jesus og fikk del i hans oppstandelsesliv. Gud gjenfødte oss og gav oss et helt nytt liv vi ikke har noen mulighet for å ta oss sammen for å skape selv. Dette nye menneske ønsker å følge Jesus og ønsker å leve slik Jesus vil at vi skal leve. Det er faktisk Jesus selv som har tatt bolig i oss ved sin gode Hellige Ånd (Joh 14,23; Gal 2,20). Kristus er i oss! Dette nye livet skal vokse og utvikle seg til det oppstår i herlighet når Jesus kommer igjen og skaper en ny himmel og en ny jord. Inntil da skal vi gi det næring, og vi skal vite at det er dette livet som er sterkest og vil seire til slutt. I Gal 5,22 får vi en

beskrivelse av det som preger det nye livet. Det er: Kjærlighet, glede, fred, langmodighet, mildhet, godhet, trofasthet, saktmodighet og avholdenhet. Men inntil vårt gamle menneske ligger i sin grav og Jesus har skapt en ny himmel og en ny jord, er det kamp mellom det gamle og det nye livet. For å si det med Paulus i Gal 5,17: *"For kjødet begjærer mot Ånden, og Ånden mot kjødet. De to står hverandre imot, for at dere ikke skal gjøre det dere vil"*.

Det gamle mennesket kan ikke oppdras til å bli fromt. Den fromheten vårt gamle menneske kan prestere, er bare det rene hykleriet. Vårt gamle menneske skal tvert imot dødes og avkles, det skal ikke lenger få lov til å bestemme over oss. *"Slik skal også dere regne dere som døde for synden"* (Rom 6,11). *"Så død da deres jordiske lemmer"*, sier Paulus (Kol 3,5). Og vi som har begynt å avkle det gamle, skal fortsette å avkle det (Kol 3,9).

Når det gjelder det nye mennesket, kan vi si at vi allerede *"har ikledd oss det nye mennesket"* (Kol 3,10), og så skal vi fortsette å ikle oss alle dets gode frukter (Kol 3,12). Dessuten sier Paulus: *"Vandre i Ånden! Så skal dere ikke fullføre kjødets lyster"* (Gal 5,16).

Denne prosessen med at det gamle skal dø og det nye få mer og mer plass, kaller vi ofte "helliggjørelse". Jo større plass Jesus får i livet vårt, jo mindre plass blir det igjen til synden. Helliggjørelse er at Jesus og det nye livet får større og større plass i oss, og at synden og det gamle livet dødes og får mindre og mindre plass.

Hvordan dør vi det gamle mennesket? Jo, det skjer når

1) vi lever i lyset, dvs. når syndene våre avsløres og bekjennes. Vi skal bekjenne alle våre synder for Gud (1 Joh 1,9), og de menneskene vi har såret eller skadet skal vi

be om tilgivelse (Matt 5,23-24). Skriftemålet er en god hjelp til ny frimodighet. Her passer det å ta med et bilde fra de norske folkeeventyrene: Trollene sprekker når sola renner. Synden trives best i mørket. Når det ærlig og redelig bekjennes, mister den mye av sin kraft

2) vi flykter fra fristelser. Vi oppsøker ikke situasjoner og miljøer der vi vet at fristelsene blir for store. Fristelser har det med å komme gjennom dører vi har latt stå på gløtt.

3) vi tvinger oss selv til å leve etter Guds bud. Det er helt ok å tvinge seg selv til å gjøre det som er rett selv om vi kjenner at vi har mest lyst til å gjøre det som er synd. Dette er ikke noe vi gjør for å fortjene frelsen eller bli frommere, men bare for at synden ikke skal få mer makt over oss.

Som sagt, syndfrie blir vi aldri. Men skulle vi bruke et bilde, kunne vi si at det alltid kommer til å vokse løvetann på gressplenen vår. Likevel er det stor forskjell på en plen der det stadig lukes og en plen der det aldri lukes.

Og hvordan styrker vi det nye? Det skjer når

1) vi lever i lyset. Nå kan vi bruke et annet bilde for å beskrive lysets virkninger: Det er Gud selv som er Lyset. Varmen og kjærligheten fra ham, får det til å spire og gro i livene våre - slik sola får det til å spire og gro om våren.

2) vi lever i de fire "B-ene, nemlig Bibelen, Bønnen, Bror og søsterfellesskapet og Brødsbrytelsen (nattverden). Jesus har lovt å komme til oss gjennom disse kanalene. (Alle disse kanalene har vi tatt for oss i tidligere kapitler)

3) vi lever i samfunn med Jesus - som grener på vintreet. Da kan vi, i følge Joh 15, ikke unngå å bære frukt. "Jeg er vintreet, dere er grenene. Den som blir i meg og jeg i ham, han bærer mye frukt, men uten meg kan dere intet gjøre" (Joh 15,5). (Se første del av kapittel 8) Det er to grøfter vi kan falle i.

Enten blir vi så motløse at vi gir opp og tror at det ikke nytter å kjempe mot det gamle mennesket, eller vi tror at det ikke er så viktig å kjempe siden vi er frelst av nåde alene

Romerbrevets kapittel 6 gjør det helt klart for oss at det at vi blir tilgitt av bare nåde, ikke betyr at vi kan fortsette å synde så mye vi vil. Paulus kommer med to viktige argumenter.

For det første, sier han i versene 3-14, skal vi huske på at vi døde med Kristus og sto opp med ham. Da skal vårt gamle liv nettopp være overgitt til døden, og det nye livet skal få herredømme over oss.

For det andre, sier han i versene 16-21, må vi huske på at synden ikke bare er enkelte tanker, ord og gjerninger. Den er en makt som binder oss. Den gjør oss til slaver. Når Jesus nå har frelst oss ut fra denne makten, skal ikke vi la oss blinde igjen og gå inn i det gamle slaveriet. Gir vi synden lillefingeren, vil den ta hele hånda – omtrent opp til albuen. Derfor gir vi ikke synden lillefingeren.

Og Paulus snakker frimodig om Åndens frukt: *"Men nå"*, avslutter han i vers 22-23, *"når dere er frigjort fra synden og er blitt tjenere for Gud, har dere helliggjørelse som frukt, og til slutt evig liv. For syndens lønn er døden, men Guds nådegave er evig liv i Kristus Jesus, vår Herre"*.

Frelsesvisshet

"Dette har jeg skrevet til dere for at dere skal vite at dere har evig liv, dere som tror på Guds Sønnns navn", sier Johannes til dem han skriver til (1 Joh 5,13). Vi skal altså få lov til å være trygge på at vi er frelst.

Men dersom vi lar helliggjørelsen bli grunnlaget for frellesvissheten, da står vissheten på utrygg grunn. Det er slett ikke alle dager vi føler oss særlig helliggjort. Noen ganger har vi til og med en følelse av at vår gamle, syndige natur er i ferd med å få overtaket på oss. Frelsesvissheten har sin grunn i rettferdiggjørelsen (se kapittel 4). Uansett hvor ufullkomne vi er, er vi som kristne "i Kristus". Det er grunnen til at Paulus tiltaler de kristne som "dere hellige" på tross av at de slett ikke er fullkomne, men har mye å rydde opp i.

Frelsesvissheten må ene og alene ha sin grunn i det at vi er rettferdiggjort fordi Jesus tok den straffen du har fortjent. Gud har erklært deg rettferdig for Jesu skyld.

Husk at *"dersom du bekjenner dine synder, så er han trofast og rettferdig så han tilgir deg syndene og renser deg fra all urett"* (1 Joh 1,9). Legg også merke til at det ikke står at Gud tilgir og renser når du har *seiret* over dine synder. Han tilgir og renser når du har *bekjent* dem.

Til slutt: Det går an å være frelst uten å ha frellesvisshet. Det er ikke vissheten som frelser oss, men Jesu død for våre synder. Men Gud unner oss som er frelst å få lov til å leve i visshet om det.

Samtidig synder og rettferdig. Nye klær.

Etter at jeg ble en kristen, har jeg altså vært både et gammelt og et nytt menneske. Jeg har min gamle syndige natur, og jeg er gjenfødt til et nytt liv. Min gamle, syndige natur kan til tider være så sterk og iøynefallende at det går på frimodigheten løs. Jeg begynner å lure på hvor langt jeg egentlig er kommet i helliggjørelse. Av og til kan jeg til og med begynne å tvile på om det nye livet fremdeles er der.

Da trenger jeg hjelp til å se at samtidig som jeg er en aktiv synder, så er jeg likevel et rettfærdiggjort Guds barn

La oss bruke et bilde som Bibelen bruker:

Jeg er en skitten synder. Men den dagen jeg blir en kristen, blir jeg ikledd Kristus. Gud gir meg en skinnende ren og hvit kappe. Den skjuler alle mine skitne synder. Og den er så fullkommen, at når jeg står for Den Hellige Guds trone, finner han ingen feil på meg. Han ser Kristus i stedet for meg. Nå er jeg "i Kristus".

Men inne i denne kappen, er det altså fremdeles en skitten synder. Gud har aldri lovet meg frimodighet ved at jeg ser hva om er inne i kappen. Men han har lovet meg frimodighet ved at jeg ser på kappen. Den skal være mitt hverdagsantrekk, mitt festantrekk og mitt arbeidsantrekk. Så lenge jeg har den på, vet jeg at jeg er et tilgitt og frelst Guds barn uansett hva jeg ser av meg selv når jeg ser inne i kappen.

I Jes 61,10 står det: *"Jeg vil glede og fryde meg i Herren, min sjel skal juble i min Gud. For han har kledd meg i frelsens drakt og svøpt meg i rettfærdighets kappe, lik en brudgom som pryder sitt hode, lik en brud som pynter seg med sine smykker".*

Her er det ikke tale om klær vi har laget selv og tatt på oss selv. Det er Gud selv som har kledd oss opp.

Den fortapte sønnen vi hører om i Luk 15 trengte også nye klær. Han var skitten og fæl og luktet sikkert kraftig av gris. Og far bestiller nye klær til gutten sin. Det er ikke hvilke som helst klær heller. *"Finn fram de fineste klærne og ta dem på ham"* (Luk 15,22).

Så har vi altså møtt enda en skitten synder som trengte nye klær å skjule seg i. Far hadde tatt imot ham og kledd ham opp. Nå kunne han vise seg for andre uten å skamme seg. Den skitneste synderen hadde fått de fineste klærne! Det kapitlet i Bibelen som virkelig presenterer oss for de rene og hvite klærne, er Åpenbaringen 7. Johannes ser for seg den frelste skare som har kommet helt fram og sier: *"Deretter så jeg en skare så stor at ingen kunne telle den, av alle nasjoner og stammer, av alle folk og tungemål. De sto foran tronen og Lammet, kledd i hvite kapper og med palmegrener i hendene"* (Åp 7,9).

Så stor det videre: *"En av de eldste tok da til ordet og spurte meg: 'Disse som er kledd i hvite kapper, hvem er de og hvor kommer de fra?' 'Herre', svarte jeg, 'du vet det'. Da sa han til meg: 'Dette er de som kommer ut av den store trengsel, og som har vasket sine klær og gjort dem hvite i lammets blod. Derfor står de nå for Guds trone og tjener ham dag og natt i hans tempel, og han som sitter på tronen, skal reise sin bolig over dem'"* (Åp 7,13-15).

Våre synder er så alvorlige at Jesus rett og slett måtte ta den straffen du og jeg hadde fortjent. Og Jesus var villig til å ta vår straff. Han var så glad i oss skitne og syndige mennesker at han gav sitt liv for oss.

Det er derfor Johannes sier at den hvite kappen vår er vasket i Jesu blod. Den hvite kappen er ikke noen lettvinnt løsning på et problem og et symbol på at Gud ikke tar det så nøye med synd. Det er en kappe som er dyrt kjøpt. Den gis til syndere som vet at de fortjener dom og straff og må ta imot frelsen aldeles ufortjent, 100 % av nåde. Det er ingen ting Jesus heller vil enn å kle opp skitne syndere og få omslutte dem helt. Når du har fått på deg denne kappen, kan du frimodig stå for Guds trone og vite at du er trygg fordi Jesus allerede har tatt den straffen du har fortjent. Kappen får du helt gratis. Jesus har kjøpt den til deg. Han betalte med sitt eget blod på Golgata.

En evangelist er egentlig reisende i klær. Han skal vise fram den hvite kappen han eller hun har fått og fortelle andre hvor de kan få maken.